

Ljubav i otpor

U septembru 2016. godine policajci su pokucali na vrata Roberta Jamesa Kueflera. White Bear Lake je maleno mjesto na obali istoimenog jezera na zapadu Minnesote s jedva dvadesetak hiljada duša – i deset profesionalnih hokejaša – i tamo se svi barem površno poznaju. I zato svi jesu znali da je ovaj povučeni pedesetdevetogodišnjak vuk samotnjak i da u društvu komšija uživa otprilike koliko i u održavanju lične higijene. Ipak, kada ovaj radnik na održavanju danima nije izašao iz kuće iz koje se širio nesnosan smrad i čiji je travnjak zarastao u korov, prva komšinica onako po naški nije mogla odoljeti i okrenula je 911.

Kada su nakon sablasne tišine koja ih je dočekala odlučili provaliti vrata, pronašli su i ostatak porodice Kuefler. Robert James je živio s devedesetčetvorogodišnjom majkom Evelyn i bratom blizancem Richardom. Prethodnog Božića rođacima su poslali zajedničku čestitku u kojoj je Robert objasnio da su oboje veoma bolesni i kako nisu u stanju razgovarati na telefon ili primati posjete. Ispostavilo se da su bili malčice bolesniji nego što je rekao – majka je preminula u augustu 2015. godine, i to nekoliko mjeseci nakon što ga je zauvijek napustio bolesni buraz. Richard je počivao u podrumu, gdje je bio mumificiran, dok se Evelyn u dnevnom boravku raspala do te mjere da je Robert James dane provodio – doručkovao, odlazio na posao, večerao i gledao *Wild* i *Vikingse* – s njenim kosturom.

“Nisam luđak kakvim me ljudi predstavljaju”, objasnio je godinu dana kasnije u razgovoru za Associated Press. “Ja sam njih volio. Bio sam traumatizovan. Šta biste vi uradili na mom mjestu?”

Otprilike u isto to vrijeme – oprostite na digresiji, vratit ću se bizarnom gospodinu Kuefleru – rodio se *Telesport*. Ideja koju su predstavili iz zagrebačkog *Telegrama* sama po sebi zvučala je

savršeno i nije ju trebalo pretjerano prodavati, ali objašnjenje o projektu, koji je u isto vrijeme dijete ljubavi i otpora, uklopilo se u ono o čemu sam u to vrijeme dugo razmišljao i zbog čega sam i želio pisati kolumnu.

Trebalo je to biti mjesto na kojem bih predstavljao bosansko-hercegovački i sport generalno upravo kroz simbiozu te dvije stvari. Mjesto na kojem bih pričao i komentarisao zanimljive – i što češće pozitivne – priče manje poznate hrvatskoj i regionalnoj javnosti uz dozu kritike i subjektivni, ali argumentovani stav, dvije stvari prijeko potrebne da bi objektivno sportsko novinarstvo uopće funkcionisalo. Jer, da se ne lažemo, ono što se danas kod nas predstavlja kao pozitivno sportsko novinarstvo i što mnoge kolege rade ustvari nije ništa drugo nego puko navijaštvo. Od novinara se ne očekuje da budu to, novinari, da postavljaju pitanja i traže odgovore, nego navijači s laptopima, (lokal)patrioti koji će napuhavati atmosferu i šutjeti za veće i važnije dobro. Koje u praksi uopće nije veće i važnije dobro, nego je potpuno suprotno tome.

Ljubav i otpor, ili kako je naš urednik opisao, prilika za jedno i drugo u isto vrijeme. Da ukradem do kraja: “ljubavi prema sportu u svim njegovim aspektima, te želje da se ta ljubav prenese pisanjem, otpora prema okruženju u kojoj je ta ljubav zarobljena, pokorena, prema društveno-medijskom okolišu koji truje duh i uništava esenciju kako samog sporta, tako i doživljaja istog”.

Ali kada je riječ o Bosni i Hercegovini i njenom sportu, jedno je već za jedva godinu dana gotovo poništilo drugo. Potreba za otporom pretvorila se u svakodnevnu borbu s vjetrenjačama koja ostavlja utisak da uspijeva ubiti ljubav prema sportu i pisanju o njemu, a mene pretvara u negativca koji samo traži mane i piše o ružnim stvarima.

A ja to stvarno ne želim, ali nemam apsolutno nikakvog izbora. Uostalom, pogledajte sami. Ne trebam uopće podvlačiti crtu ispod čitave godine i činjenice da za prve pedeset dvije sedmice postojanja kolumne jedva da sam napisao pozitivnih tekstova dovoljno za prste jedne ruke – dovoljno se osvrnuti oko sebe.

Fudbalska reprezentacija Bosne i Hercegovine propustila je, i to zahvaljujući diletantskim porazima poput onog u utakmici protiv Kipra, još jedno veliko takmičenje. Iz top dvadeset reprezentacija svijeta srozali smo se do četrdesetog mjesta, a past ćemo i niže. U trenutku pisanja tražimo novog selektora i to na principu slučajnog odabira iz šešira, u kojem je jedan kandidat – kriterij je da on sam vjeruje da je dobar trener i da je dovoljno podoban i pogodan. Domaće prvenstvo ove je sezone lošije nego što je bilo prošle, a lani je bilo grozno. Suđenje je katastrofalno, a infrastruktura smiješna. Savez je ustrojen prema nacionalnoj podjeli.

Jedina konstanta, osim strmoglavog pada, jeste to što za njega ne odgovara niko – ljudi u Fudbalskom savezu žive u paralelnom univerzumu, u kojem je ta organizacija izuzetno uspješna i to zahvaljujući njima. Predsjednik Saveza Elvedin Begić, koji je u fudbal ušao kao predsjednik Fudbalskog kluba Butmir, u ljeto 2017. godine je “zaledio” svoju funkciju, šta god to značilo. Možda ju je u međuvremenu i odledio, ko zna.

U fudbalu, dakako, kao ni u društvu, ne postoji bilo kakav sistem ili strategija na osnovu koje planiramo vlastitu budućnost i on je prepušten samo sudbini.

Rukometna reprezentacija u sedmici u kojoj pišem ovaj tekst stradala je u Estoniji. Kao i fudbalska, jednom se plasirala na veliko takmičenje, ali prije i poslije toga jednako luta. A i kako ne bi. Rukometni savez Bosne i Hercegovine tek je ljetos dobio svoje legalne strukture, jer ranije nisu bile propisno registrovane. Tako barem o prijašnjim kažu ovi sadašnji. Dakako, savez je ustrojen prema nacionalnoj podjeli.

Tri mjeseca nakon svečanog ponovnog osnivanja Rukometnog saveza – u 2017. godini! – gensek Šejla Tančića odlučila je otići. A nije ni jedina. Četiri radnika iz administracije, među kojima je i bivši golman reprezentacije Enid Tahirović, stupili su u štrajk i to nakon što sedamnaest mjeseci nisu dobili plaću. I muška i ženska liga imaju neparni broj klubova, a ženska je nedavno

samoinicijativno nakratko suspendovala prvenstvo do “ispunjavanja određenih zahtjeva od strane Rukometnog saveza BiH”. Seniorska ženska reprezentacija, ako se ne varam, ne postoji od 2008. godine. Ne postoji, ne okuplja se, ne igra utakmice. Predsjednik saveza Amir Zahirović – guglao sam, ali nemam pojma gdje se i kada bavio rukometom – maestralno je dokučio da treba smanjiti administraciju i jer je, naprimjer, “utakmicu u Estoniji organizovao jedan čovjek”.

Dakle, ni u rukometu, kao ni u društvu, ne postoji bilo kakav sistem ili strategija na osnovu koje planiramo vlastitu budućnost i on je prepušten samo sudbini.

Košarkaška je reprezentacija 2017. godine, znate već, propustila Eurobasket. Bilo je to tek drugo Evropsko prvenstvo na kojem Bosna i Hercegovina nije igrala od 1997. godine. S novim selektorom, Duškom Vujoševićem, ove je godine barem uhvatila drugi krug kvalifikacija za svjetsko prvenstvo, i to uz dva poraza od Švedske. Ženska reprezentacija nije se plasirala na Eurobasket od 1999. godine, a u kvalifikacijama za prvenstvo 2013. i 2015. godine nije ni učestvovala. Ali, naravno, da to nije dno. Naime, prije nekoliko sedmica su tri operativca Košarkaškog saveza Bosne i Hercegovine – Sejo Bukva, Mevludin Delibašić i Mirsad Džonlagić – predali ostavke, a od 2016. godine u tehničkom mandatu radio je i generalni sekretar Dubravko Barbarić, koji sada više ni tako ne radi. Savez je, rekoh li ja, ustrojen prema nacionalnoj podjeli.

Košarkaški klub Bosna navodno je nedavno spašen iz krize i od gašenja, a onda je ponovo suspendovan zbog dugova, koji ne prestaju da se gomilaju. Ni drugi klubovi nisu u boljoj situaciji. Neko privatnim novcem napravi i rezultat, a iz klubova iskoči i pokoji talentovani momak ili čitava generacija, ali više kao iznimka koja potvrđuje pravilo. Predsjednik saveza Aleksandar Fulurića – bivši direktor Doma zdravlja u Novom Goraždu i Višegradu i član uprave Košarkaškog kluba Varda – dao je ostavku prošlog proljeća. Nisam siguran da su mu našli zamjenu.

Znate, ni u košarci, kao ni u društvu, ne postoji bilo kakav sistem ili strategija na osnovu koje planiramo vlastitu budućnost i ona je prepuštena samo sudbini.

Odbojka? Bolje da ni ne pokušavam. Muška reprezentacija na CEV listi je trideset osma od četrdeset sedam zemalja. Djevojke su nešto bolje, pa su trideset prve od četrdeset osam zemalja. Odbojkaški savez nije ni prijavio seniore za kvalifikacije za Evropsko prvenstvo igrano 2017. godine u Bugarskoj i Italiji. Imaju, vele, dva razloga – prvi je nedostatak kvalitete, a drugi nedostatak finansija. Isto objašnjenje imaju i za kvalifikacije za Evropsko prvenstvo 2019. godine. To u praksi znači da muška reprezentacija nije odigrala kompetitivnu utakmicu od maja 2014. godine, a sigurno i neće do kraja 2019. Djevojke su prošle pretkvalifikacije, ali su onda u šest utakmica u grupi s Belgijom, Španijom i Francuskom dobile tek jedan set. Naravno da je i ovaj savez ustrojen prema nacionalnoj podjeli.

Reprezentativne selekcije gotovo i ne postoje, pa sportisti sreću idu tražiti u zemlje okruženja i tamo prave rezultate, a da za čitavu ovu situaciju nitko ne odgovara. Predsjednik saveza je Alija Fatić, kojeg Google najčešće povezuje s optužnicom zbog krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlasti u Odbojkaškom savezu Federacije BiH.

U odbojci, kao ni u društvu, ne postoji bilo kakav sistem ili strategija na osnovu koje planiramo vlastitu budućnost i ona je prepuštena samo sudbini.

Situacija u individualnim, pa i bazičnim sportovima još je lošija. Zanimarite sada povremene uspjehe sportista poput Damira Džumhura ili Amela Tuke, kojima je pasoš jedina dodirna tačka s bosanskohercegovačkim sportom. Bosna i Hercegovina jedina je zemlja nastala iz bivše Jugoslavije koja još nema olimpijsku medalju. Samo se sportisti iz još pet evropskih zemalja – Albanije, Andore, Malte, Monaka i San Marina – nikada nisu našli na pobjedničkom postolju.

Pred olimpijsku 2008. godinu radio sam novogodišnji intervju s tadašnjim predsjednikom Olimpijskog komiteta Bosne i Hercego-

vine Marijanom Kvesićem. Bivši Veležov igrač tada mi je objasnio, a ja naivno stavio u naslov, kako je plan komiteta u London 2012. godine povesti minimalno pedeset sportista i da će se sve drugo smatrati neuspjehom. U Riju 2016. godine Bosna i Hercegovina je oborila vlastiti rekord – imala je jedanaest sportista. Na Zimskim olimpijskim igrama naredne godine u Pjongčangu trebalo bi učestvovati deset Bosanaca i Hercegovaca. Naravno, većina njih s pozivnicama. Kvesić je i danas predsjednik Olimpijskog komiteta BiH, doduše u rotaciji sa svojim bošnjačkim i srpskim pandanom. Jer, pogađate, ni tamo, kao ni u drugim savezima, niko ne snosi nikakvu odgovornost. Školski i masovni sport u nekakvom ozbiljnom obliku ne postoje. Tjelesni odgoj većinom se svodi na nastavnika koji djeci baci loptu da se igraju. I Olimpijski komitet organizovan je na principu nacionalne podjele, a njegova strategija razvoja jednaka je onoj koju ima društvo i država, odnosno savezi koji su članovi Olimpijskog komiteta. Nikakva. Drži vodu dok majstori odu.

Dakle, nije nikakva genijalnost, ni oštromnost zaključiti da je sport u Bosni i Hercegovini u ovom trenutku otprilike u stanju u kakvom su hladnog septembarskog jutra u kući u White Bear Lakeu policajci zatekli mamu Evelyn i buraza Richarda.

Međutim, ono što mu dođe kao opetovani udarac ispod pojasa je to što se gotovo svi ostali kolektivno ponašaju kao Robert James Kuefler. Potpuno odvojeni od stvarnosti, potpuno indolentni i nezainteresovani ignorišu smrad na koji su se nosnice naviknule i pomiču kosti leša na kauču, udobno se zavaljuju u smrdljive tjelesne tekućine koje ispušta i doručkuju, idu na posao, večeraju i pretvaraju se da žive normalan, svakodnevni život u kojemu fudbal, rukomet, košarka, odbojka ili bilo koji sport u Bosni i Hercegovini zaista i još i ozbiljno postoji.

Za razliku od Hrvatske, koja se barem donekle polarizirala, prepoznala da postoji dobro i loše i došla u situaciju da možete izabrati stranu i boriti se za ono u šta vjerujete, sportsko društvo u Bosni i Hercegovini se jednostavno pustilo niz rijeku koja se u međuvremenu pretvorila u kanalizaciju.

Javnost – čije mnijenje dakako kreiraju prije svega novinari – brčka se i veselo igra picigin, pretvarajući se da se zabavlja u fekalijama u kojima ne samo da se kupa, nego ih i obilato i svakodnevno objeđuje. Bosansko stanje uma danas je takvo da je sasvim normalno da na nečemu što se zove simpozij sporta i što bi u teoriji trebalo biti pozitivna priča koja će se pohrvati s problemima, na čijem čelu je usto ugledni sportski novinar, koji se u međuvremenu, doduše, pretvorio u političkog savjetnika (kojeg plaćaju građani) i koji je okupio impresivna imena iz sporta onoga što danas nazivamo regijom, nagrada za najboljeg menadžera te regije bude uručena Zdravku Mamiću.

Ne udostojivši se navesti kriterije po kojima se nagrada dodjeljuje, pa ni i imena onih koji odlučuju i u čije ime to rade, oni koji bi u teoriji trebali biti cijenjeni sportski novinari i sportski radnici – a ustvari su, valja naglasiti još jednom, novcem građana finansirani politički savjetnici koji utječu na stanje sporta u Bosni i Hercegovini – direktno su i svjesno povezali čitav jedan sportski događaj, čitav jedan grad i čitavu jednu zemlju s čovjekom koji je na optuženičkoj klupi za milionske pronevjere i prevare. Na stranu vjeruju li da je kriv ili nije, mogli su barem znati da su nagradu za najboljeg menadžera dali čovjeku koji se odrekao svih izvršnih funkcija u sportu i koji u 2017. govini službeno uopće nije radio kao sportski radnik.

Jasno, sramotna nagrada Mamiću tog simpozija – koji je ove godine, između ostalog, imao i debatu o govoru mržnje u sportu, o čemu njihov laureat itekako ima šta reći, pogotovo kolegama novinarima – samo je jedan maleni, ali savršen primjer ignorantskog odnosa koji oni, koji bi trebali raditi na ozdravljenju sporta u Bosni i Hercegovini i koji bi trebali biti glas razuma, imaju prema svemu što nas okružuje. Nije samo da se ti i takvi pretvaraju da je sve u redu dok žive pored raspadnute lešine, oni iskreno poput Roberta Jamesa Kueflera vjeruju da ne rade ništa loše i, naprotiv, da pomažu tako što nijemo posmatraju kako esencija sporta umire i trune.

Ili, da parafraziram Cervantesovog Don Kihota: hvala onome ko je izmislio san, jer ovakvi dok spavaju ne vide i ne čuju ništa oko sebe, ne poznaju ni strah, ni nadu, ni probleme, ni sreću.

Danas, zahvaljujući tome i takvima i svi oni optuženici i osuđenici i sportski analfabeti, koji vode saveze i klubove mogu svaku večer mirno spavati i živjeti na račun sporta koji decenijama uništavaju. Jer i javnost spava – nije ni preplašena, niti se nada, niti prepoznaje probleme ili sreću. Ne postoji borba, ne postoji front, ne postoji prva linija. Zasad. Postoji samo grupica pojedinaca koji djeluju kao gerila, kao maleni pokret otpora i napadaju tamo gdje i kada mogu.

I ma koliko to nekada djelovalo kao borba s vjetrenjačama, kao borba bez smisla i šanse za pobjedu nad velikim i moćnim neprijateljem, i ma koliko nas spinovali i pretvarali u negativce, nema odustajanja. Nema predaje, jer ta esencija sporta se i dalje voli i zbog nje će nekada – u neka bolja i ljepša vremena – sport i oživjeti. I jednog dana pričat ćemo i pisati i lijepe priče.

Ljubav i otpor.